

رای دیوان عدالت اداری: تعلق بیمه بیکاری به کارگرانی که به علت نقض آیین نامه های انضباطی اخراج می شوند

شماره پرونده: هـ/ع/ ۱۴۴۱/۹۶

شماره دادنامه: ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۷۷۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای سعید کنعانی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۵۸ بخشنامه شماره ۲۰ امور فنی بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی به

شماره ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ - ۱۰۰۰/۹۵/۱۲۵۰۶

گردش کار:

شاکی به موجب دادخواستی ابطال مواد ۵۸ و ۶۲ و ۶۴ بخشنامه شماره ۲۰ امور فنی بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی به شماره ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ - ۱۰۰۰/۹۵/۱۲۵۰۶ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که: "قانونگذار هیچ اختیاری در خصوص اینکه چه کسانی مشمول بیمه بیکاری هستند به هیچ مرجعی از جمله سازمان تأمین اجتماعی نداده و در این خصوص هیأت عمومی دیوان عدالت اداری بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی که اقدام به تعیین مصادیق قانون بیمه بیکاری و مستثنیات آن نموده بود را به موجب دادنامه وحدت رویه شماره ۲۰۸ - ۱۳۸۰/۷/۱ ابطال و مقرر داشته است: نظر به اینکه دایره شمول قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹ در خصوص بیمه ایام بیکاری و مستثنیات آن و به شرح مقرر در قانون مذکور تبیین مشخص شده و مراجع ذیصلاح در زمینه تشخیص شمول یا عدم شمول آن قانون به اشخاص نیز معسن گردیده است، بنابراین صدور بخشنامه شماره ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ - ۱۰۰۰/۹۵/۱۲۵۰۶ از طرف رییس هیئت مدیره و مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی در باب مصادیق بیمه بیکاری و مستثنیات آن با عنایت به قسمت دوم از ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری بخشنامه فوق الاشعار ابطال میگردد. بنابراین در وهله نخست بخشنامه معترض عنه خارج از حیطه اختیارات سازمان تأمین اجتماعی است زیرا تعیین مصادیق بیمه بیکاری یا مستثنیات آن از شئون قانونگذار بوده و سازمان مذکور نمی تواند به صرف یک بخشنامه آنها را تعیین نماید.

ماده ۵۸ بخشنامه مذکور، قصور از انجام وظایف که موجب اخراج شود را از شمول بیمه بیکاری خارج نموده و به عبارت دیگر ترک کار و اخراج را منطبق بر هم دانسته، در صورتی که دخالت اراده، میل شخصی و عمدکارگر در اخراج نقشی ندارد زیرا

کارگر در عدم رعایت انضباط و مقررات اداری، قصد و هدف اخراج و بیکاری خود را نداشته است. همچنین قضات محترم دیوان در رسیدگی به همین موضوع وفق آرای متعدد اداری، از جمله شعبه نوزدهم و به موجب دادنامه شماره ۱۹۰۴۹۵۳-۹۱۰۹۹۷۰۹۰۱۹۰۴۹۵۳ چنین به صدور رای مبادرت نموده: در خصوص دادخواست خواهان علیه سازمان کار و امور اجتماعی مبنی بر استفاده از مقرری بیمه بیکاری، با عنایت به مفاد اوراق پرونده و لایحه دفاعی خوانده مستندا به مواد ۵، ۴، ۳، ۲ و ۶ قانون بیمه بیکاری، با توجه به اینکه خوانده در لایحه دفاعیه تقدیمی علت عدم پذیرش تقاضای شاکی را اخراج نامبرده به علت غیبت اعلام نموده است و مطلب فوق مستند به موارد قانونی نیست لذا تصمیم مذکور مخدوش بوده و اخراج شاکی نشان از عدم اراده شاکی در بیکاری وی می باشد. با این وصف شکایت شاکی وارد تشخیص و حکم به ورود شکایت مشارالیه صادر و اعلام میگردد. رای صادره وفق مواد ۷ قانون دیوان عدالت اداری قطعی است. مضافا نکته حائز اهمیت این است که سازمان موصوف در صفحه ۴۷۰ کتاب قانون تامین اجتماعی در نظم حقوقی کنونی که به همت دقتر قوانین و مقررات معاونت حقوقی سازمان مذکور و توسط آقای عمران نعیمی تهیه و تنظیم شده چنین نوشته است:

۱-۲ اخراج کارگر در صورتی که کارفرما، کارگر را اخراج کند بیکاری غیر ارادی است و کارگر در صورت احراز سایر شرایط مشمول قانون بیمه بیکاری می گردد.

که نشان می دهد محرومیت کارگر اخراج شده از مزایای بیمه بیکاری، از نظر قانونی و حقوقی بی پایه و اساس است و ایجاد شائبه در تسلط بر قوانین را به ذهن متبادر می نماید و به همین دلیل کسی زیر بار نوشتن در آن کتاب نمی رود. مواد ۶۲ و ۶۴ بخشنامه مورد شکایت که پرداخت بیمه بیکاری را منوط به صدور دادنامه مراجع فصل نهم قانون کار قرار داده، حسب شرح آتی صحیح به نظر نمی رسد. قانون گذار در حمایت از کارگران در شرح ماده قانون ۲ بیمه بیکاری، بیمه شده ای را مشمول قانون مزبور قلمداد کرده که بدون میل و اراده خود بیکار شده و آماده کار باشد و مستندا به ماده ۴ قانون فوق الذکر و ماده ۳ آیین نامه اجرایی آن، تشخیص بیکاری و بدون میل و اراده و تاریخ وقوع آن بر عهده واحد کار و امور اجتماعی است. بنابراین بررسی و تایید استحقاق بیمه شده برای دریافت مقرری بیمه بیکاری، بر عهده هیات های رسیدگی به تقاضای بیمه بیکاری و ادارات کار است و گذاشتن شرط مراجع حل اختلاف قانون کار برای آنها مغایر با مواد قانونی صادرالاشاره می باشد. از طرف دیگر محدود و مشروط نمودن شمول بیمه بیکاری به کارگری

که بدون میل و اراده و در اثنای قرارداد کار، اخراج شده به شکایت مراجع حل اختلاف موجب تضییق و تحدید دایره شمول و قلمرو مود قانونی فوق الاشعار است."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری دز تاریخ ۷/۳/۱۳۹۸ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و روسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی با اکثریت آرا به شرح زیر به صدور رای مبادرت کرده است.

رای هیات عمومی

به موجب ماده ۲ قانون بیمه بیکاری مصوب سال ۱۳۶۹، «بیکار از نظر این قانون بیمه شده ای است که بدون میل و اراده بمیکار شده و آماده کار باشد» نظر به اینکه فسخ قرارداد کار از سوی کارفرما به دلیل قصور کارگر در انجام وظایف محوله یا نقض آیین نامه های انضباطی کارگاه بدون دخالت میل و اراده کارگر بیمه شده صورت میگرد و بر مبنای رای وحدت رویه شماره ۱۵۵-۱۳۸۰، ۵، ۱۴ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نیز صرفا محکومیت کیفری مشمولین قانون کار و عدم اشتغال آنان به خدمت به واسطه تعقیب در مراجع قضایی و یا تحمل مجازات قطعی از مصادیق ترک خدمت محسوب می شود. بنابراین حکم مقرر در ماده ۵۸ بخشنامه شماره ۲۰ امور فنی بیمه شدگان تامین اجتماعی که فسخ قرارداد کار را از سوی کارفرما به دلیل قصور کارگر در انجام وظایف محوله و یا نقض آیین نامه های انضباطی کارگاه موجب عدم استحقاق بیمه شده نسبت به دریافت بیمه بیکاری اعلام کرده با حکم مقرر، در ماده ۲ قانون بیمه بیکاری مغایرت دارد و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می شود.